

Program edukacyjny „WARSZAWA RÓŻNORODNA”

Komponent „Edukacja obcokrajowców w Warszawie”

Mirosław Sielatycki

Budowana w Europie wspólna przestrzeń edukacyjna to także podjęcie znanego na Zachodzie problemu edukacji obcokrajowców. Władze Warszawy – Warszawy różnorodnej – już podjęły to wyzwanie.

Tym razem „Mądry Polak PRZED szkodą!” – przed szkodą, jaka mogłaby powstać w konsekwencji zaniedbania europejskiego obowiązku zapewnienia równych szans edukacyjnych obcokrajowcom (nie tylko z Europy) coraz tłumniej zamieszkujących stolicę.

Spółeczny kontekst programu

Warszawa: obywatelska, otwarta, europejska, różnorodna – to zarazem cztery wymiary społeczne naszego miasta, w sposób oczywisty wzajemnie ze sobą powiązane. Jeden wymiar determinuje inny; społeczeństwo obywatelskie czyni przestrzeń miejską bardziej otwartą, co gwarantuje jej różnorodność. Obecność Warszawy w Unii Europejskiej integruje i wzmacnia te procesy, pozwala na nie spojrzeć jako na szansę rozwoju Warszawy – dynamicznego europejskiego miasta przyjaznego i atrakcyjnego dla jego mieszkańców oraz dla przybyszów.

Warszawa jako stolica kraju i metropolia jest miastem, w którym mieszka, przebywa, pracuje, jak również uczy się

wielu obcokrajowców (cudzoziemców). Ich liczba rośnie z każdym rokiem. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej to zjawisko nabrało zdecydowanie większej dynamiki. Obecnie Warszawa nie jest tak wieloetniczna i wielokulturowa, jak duże miasta w zachodniej części Europy, przez pół wieku po drugiej wojnie światowej była raczej „ujednolicana”. Jednak w najbliższych latach procesy związane z globalizacją, integracją europejską oraz rosnącą mobilnością ludzi będą czyniły stolicę Polski coraz bardziej różnorodną. Ostatnie lata to okres dużego wzrostu mobilności Polaków, ale również imigracji mieszkańców innych krajów do Polski. Obecnie w stolicy na pobyt stały zameldowanych jest 5,6 tysiąca cudzoziemców (najwięcej Wietnamczyków, Rosjan i Ukraińców). Biorąc pod uwagę inne formy pobytu cudzoziemców w naszym mieście, możemy mówić jednak o dziesiątkach tysięcy osób. Tak więc i pod tym względem hasło „**Warszawy różnorodnej**” ma odniesienie do rzeczywistości i jest wyzwaniem na przyszłość.

Warszawa jest mentalnie otwarta na przybyszów. W 2007 r. prawie połowę ludności stolicy stanowiła ludność napływowa. To niesłuchanie wysoki wskaźnik, wynikający w znacznej mierze z tragicznej historii miasta. Często słyszy się narzekania na ten stan rzeczy, na to, że prawdziwą warszawską „rodowitością” potrafią wykazać się tylko niektórzy. Należy jednak pamię-

tać, że imigranci są istotnym czynnikiem sukcesu metropolii, tutaj migrują najbardziej przedsiębiorcze jednostki, najlepiej wykształceni specjaliści. Sięgając głębiej w historię, widzimy pozytywną rolę, jaką „przybysze” z innych krajów odegrali w tworzeniu Warszawy. Kolumna Zygmunta i odbudowywany Pałac Saski mogą być tutaj najbardziej symbolicznymi przykładami. Przez wieki architekci, fabrykanci, malarze z całej Europy tworzyli to, co w Warszawie uznajemy za najbardziej polskie. Przed drugą wojną światową stolica była pod względem narodowościowym, etnicznym, wyznaniowym miastem „kosmopolitycznym” (około połowy mieszkańców było innej narodowości niż polska), co nie przeszkadzało jej być jednocześnie miastem w pełnym znaczeniu polskim.

Poza korzyściami napływ imigrantów stwarza również problemy, które należy przewidywać i rozwiązywać – podejmując zawczasu działania prawne, społeczne, ekonomiczne i edukacyjne. Dzisiaj ponownie możemy jednak głosić hasło: „**Warszawy otwartej**”.

W debacie społecznej nad kształtem Warszawy podkreśla się często znaczenie partycypacyjnego modelu kontaktów społeczności lokalnej z warszawskimi władzami, przeciwdziałanie wszelkiemu wykluczeniu

społecznemu, w tym wykluczeniu członków społeczności wywodzących się z innych narodowości, krajów i wyznań. Podkreśla się wagę aktywności obywatelskiej wszystkich grup mieszkańców stolicy (Warszawa ma rekordowe w skali kraju wskaźniki uczestnictwa mieszkańców w wyborach samorządowych, parlamentarnych i prezydenckich, jednak nadal niewiele przekraczają one 50%). Określanie naszego miasta mianem „**Warszawy obywatelskiej**” jest postulatem wymagającym ciągłej pracy, w tym w dużej mierze pracy edukacyjnej.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. otworzyło nowy rozdział również w funkcjonowaniu Warszawy. Nasz kraj stał się częścią wielkiej wspólnej europejskiej przestrzeni ekonomicznej, społecznej, edukacyjnej. Uruchomione zostały nowe procesy, w tym migracyjne, z i do naszego miasta. Warszawiacy mogą coraz swobodniej podróżować, pracować i uczyć się na obszarze pozostałych państw członkowskich UE. Jednocześnie obywatele Unii Europejskiej stają się stopniowo równouprawnionymi członkami warszawskiej społeczności, również w zakresie zatrudnienia i uczenia się. Te zmiany zachodzą na naszych oczach, i mimo że nie zawsze łatwo je dostrzec, ich dalszy przebieg będzie umacniał obecność Warszawy w Europie, choćby poprzez takie wydarzenia, jak Euro 2012. Hasło „**Warszawy europejskiej**”, po wielu latach, w których mogło być jedynie marzeniem, staje się rzeczywistością.

Edukacyjny kontekst programu

Najważniejsze dokumenty i opracowania edukacyjne ostatnich lat wskazują na rolę edukacji dla wszystkich i uczenia się przez całe życie, w tym zwłaszcza osób o utrudnionym do niej

dostępie. UNESCO definiuje podstawowe funkcje współczesnej szkoły w hasło „Uczyć się, aby wiedzieć, działać, być i **żyć wspólnie**”. To uczenie i uczenie się do „wspólnego życia” oznacza również troskę o edukację dzieci cudzoziemców, dzieci pochodzących z innych narodowości.

W dokumencie Unii Europejskiej „Edukacja w Europie: różne systemy kształcenia i szkolenie – wspólne cele do roku 2010” (2002) cele europejskich systemów edukacji określa się m.in. poprzez **otwartość środowiska edukacyjnego, zapewnienie równości szans, rozwijanie mobilności, wzmacnianie współpracy europejskiej**. Tak konstruowane systemy edukacyjne oraz szkoły będą lepiej przygotowane do edukacji obcokrajowców.

Przygotowanie nauczycieli jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia powyższych celów. Stąd też w dokumencie UE „Wspólne europejskie zasady dotyczące kompetencji i kwalifikacji nauczycieli” (2005) stwierdzono, że jedną z niezbędnych kompetencji nauczycielskich jest: **pracowanie w społeczeństwie i dla społeczeństwa: nauczyciele przyczyniają się do przygotowania uczniów do roli obywateli Unii Europejskiej i pomagają uczniom zrozumieć znaczenie uczenia się przez całe życie. Nauczyciele powinni umieć promować mobilność i współpracę w Europie i wspierać wzajemny szacunek i zrozumienie kultur. Powinni także wiedzieć, w jakim stopniu edukacja wpływa na kształtowanie się spójnych społeczeństw. Powinni rozumieć równowagę między poszanowaniem i uświadomieniem sobie różnorodności kultur a znajdowaniem wspólnych wartości. Muszą rozumieć, co powoduje spójność społeczeństwa, a co wykluczenie i zdawać sobie sprawę z etycznych wymiarów społeczeństwa wiedzy**. W cytowanym dokumen-

cie wśród kompetencji nauczyciela w Unii Europejskiej związanych z procesem uczenia się i nauczania wymieniono m.in. *umiejętność pracy w wielokulturowej i zróżnicowanej społecznie klasie*.

Rada Europy w deklaracji „Edukacja międzykulturowa w nowym kontekście europejskim” (2003, tzw. Deklaracja Ateńska) wskazała na pożądane **międzykulturowe kompetencje nauczyciela**. Nauczyciel powinien umieć wchodzić w różne niezbędne z punktu widzenia realizacji edukacji międzykulturowej **role – mediatora, doradcy, partnera i menadżera** zasobów ludzkich. Powinien **zarządzać różnorodnością** (*manage diversity*), a więc m.in. umieć pracować z grupami młodzieży różnych ras, narodowości, religii i przekonań. Zarządzanie różnorodnością odpowiednio kształtowane w szkole będzie przecież później przydatne we wdrażaniu zasad polityki społecznej, rodzinnej i migracyjnej. W dokumencie wskazano na niezbędne podejścia do procesu nauczania, rekomendowano również konkretne metody nauczania. Nauczanie powinno się koncentrować na zagadnieniach „uczenia się w grupie” (*social learning*) i „uczenia się opartego na współpracy” (*cooperative learning*) w celu uwzględnienia we wszystkich działaniach dydaktycznych elementów „**uczenia się, aby żyć wspólnie**” (*learning to live together*). Powyższe założenia powinny się materializować w programach nauczania, zwłaszcza historii, wiedzy obywatelskiej i języków obcych. Podstawowe międzynarodowe dokumenty, określające ramy prawne i pomagające konstruować programy nauczania dzieci obcokrajowców to:

- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (ONZ, 1950);

- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, tzw. Europejska Konwencja Praw Człowieka (Rada Europy, 1950);
- Konwencja o prawach dziecka (ONZ, 1989);
- Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźcy (ONZ, 1951);
- Europejska Konwencja o statusie prawnym pracowników migrujących (Rada Europy, 1977);
- Europejska Karta Języków Regionalnych i Mniejszościowych (Rada Europy, 1992);
- Deklaracja w sprawie mniejszości narodowych oraz deklaracja w sprawie zwalczania rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji, tzw. Deklaracja Wiedeńska (Rada Europy, 1993);
- Konwencja ramowa o ochronie mniejszości narodowych (Rada Europy, 1995);
- Biała księga kształcenia i doskonalenia „Nauczanie i uczenie się – na drodze do uczącego się społeczeństwa” (Unia Europejska, 1995);
- Biała księga „Nowe impulsy dla młodzieży europejskiej” (Unia Europejska, 2000);
- Deklaracja w sprawie polityki edukacyjnej na rzecz demokracji obywatelskiej i spójności społecznej, tzw. Deklaracja Krakowska (Rada Europy, 2000);
- „Edukacja w Europie: różne systemy kształcenia i szkolenia – wspólne cele do roku 2010” (Unia Europejska, 2002);
- Deklaracja „Edukacja międzykulturowa w nowym kontekście europejskim”, tzw. Deklaracja Ateńska (Rada Europy, 2003).

Polskie prawo **pozwala** na edukację dzieci cudzoziemskich, z mniejszości narodowych, dzieci pracowników migrujących. Wyżej wymienione

grupy dzieci i młodzieży obejmuje również **prawo do nauki**. Polskie prawo stanowi m.in. o wolności zachowania kultury, języka, obyczajów, prawa do nauki języka mniejszości, tworzenia własnych instytucji edukacyjnych oraz o zakazie dyskryminacji. Podstawowe akty prawne w tym zakresie tworzą:

- Konstytucja RP (1997, art. 35, 70);
- Ustawa o systemie oświaty (1991 ze zmianami art. 94a);
- Ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym (2005, art. 44);
- Ustawa o cudzoziemcach (2005);
- Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym (2005);
- Ustawa o języku polskim (1999);
- Ustawa o repatriacji (2000);
- Rozporządzenie MEN w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia i placówek (2001);
- Rozporządzenie MENiS w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej uczniów należących do mniejszości narodowych i grup etnicznych (2002);
- Rozporządzenie MNiSzW w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń (2006);
- Uchwała RM w sprawie ustanowienia wieloletniego programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce (2003);
- Traktat akcesyjny Polski do Unii Europejskiej (2003).

Stan edukacji dzieci obcokrajowców w Warszawie

W latach 2006-2007 w warszawskich szkołach i placówkach oświatowych oraz uczelniach uczyło się kilka tysięcy obcokrajowców. Istnieje problem z ustaleniem dokładnej liczebności tej grupy, co wynika z kilku powodów, m.in.: braku precyzji w określeniu definicji i statusu niektórych grup osób, nieprecyzyjności metod i narzędzi statystycznych rejestrujących zjawisko, trudności w dotarciu do rzetelnych informacji.

Możemy wyróżnić kilka grup obcokrajowców oraz mniejszości narodowych uczestniczących w procesie edukacji w Warszawie:

1. Dzieci uchodźców i osób starających się o status uchodźcy.
2. Dzieci imigrantów o różnym statusie (pracownicy sezonowi, osoby korzystające z pobytu tolerowanego, osoby korzystające z ochrony czasowej, imigranci nielegalni, inni).
3. Dzieci pracowników migrujących z krajów Unii Europejskiej.
4. Studenci zagraniczni.
5. Dzieci mniejszości narodowych, zwłaszcza Romowie.
6. Dzieci repatriantów.
7. Dzieci z małżeństw mieszanych.

Liczbę dzieci cudzoziemskich w warszawskich szkołach możemy szacować na ok. 2 tys., liczba studentów zagranicznych na warszawskich uczelniach zbliża się do 2 tys.

Uchodźcy są grupą stanowiącą duże wyzwanie edukacyjne, ale jednocześnie jasne zapisy prawne pozwalają na dość sprawne monitorowanie sytuacji tej grupy. W Polsce rocznie o status uchodźcy stara się 3-4 tys. osób. Wiele z nich traktuje Polskę jako kraj tranzy-

towy w drodze na zachód Europy, wiele ma nieuregulowaną sytuację prawną, prawie wszystkie nie znają języka polskiego. To wszystko jest ogromną przeszkodą w edukacji dzieci uchodźców. Według danych UNHCR, 53% dzieci uchodźców w Polsce nie chodzi do szkoły, 49% dzieci nie przystępuje do egzaminów z języka polskiego. W warszawskich szkołach (w 4 szkołach podstawowych i 2 gimnazjach) uczy się 134 dzieci uchodźców. Są to przede wszystkim dzieci czeczeńskie. Duże różnice kulturowe i językowe (zwłaszcza w przypadku braku znajomości przez dzieci języka rosyjskiego) sprawiają trudności w ich skutecznej edukacji.

Imigranci są grupą liczącą w Warszawie dziesiątki tysięcy osób, podlegającą ciągłej fluktuacji. Dominują imigranci zarobkowi z krajów naszych wschodnich sąsiadów oraz z Azji; wielu z nich przebywa w Polsce nielegalnie. Dzieci imigrantów, zwłaszcza tych przebywających w Warszawie od wielu lat, na ogół uczęszczają do szkoły. Według statystyk, najbardziej licznymi grupami uczniów są Wietnamczycy (341), Ukraińcy (263), Rosjanie i Ormianie. Uczniowie z tych grup na ogół szybko adaptują się do polskich warunków i nie sprawiają zbyt dużych problemów edukacyjnych, zwłaszcza w porównaniu z uchodźcami. Często nieuregulowany status prawny rodziców jest jednak utrudnieniem w kontynuowaniu normalnej ścieżki edukacyjnej. Nie jest znana pełna liczba dzieci w wieku szkolnym w tej grupie, ani też pełna liczba dzieci imigrantów w szkołach niepublicznych. Istotną potrzebą tej, jak i innych grup, jest dodatkowa nauka języka polskiego. W Warszawie takie dodatkowe zajęcia prowadzone są 23 szkołach.

Uczniowie migrujący. Razem z rodzicami coraz swobodniej zmieniającymi pracę na terenie Unii Europej-

skiej i państw EFTA migrują również ich dzieci; coraz częściej stają się one na krótszy lub dłuższy okres pełnoprawnymi uczestnikami warszawskiego systemu oświatowego. Według danych Systemu Informacji Oświatowej na początku obecnego roku szkolnego takich uczniów w warszawskich szkołach było 330. Liczba ta sukcesywnie rośnie wraz z otwieraniem polskiego rynku pracy również na kraje spoza UE i EFTA. Dzieci pracowników migrujących uczą się głównie w szkołach niepublicznych. Wraz z rozwojem unijnych programów współpracy europejskiej szkół pojawi się wkrótce nowa kategoria uczniów – tych, którzy część czasu na naukę spędzą w szkole w innym kraju. Tego typu programy pojawiły się już w zakresie kształcenia zawodowego, które unifikuje się coraz bardziej na terenie UE.

Mniejszości narodowe to specyficzna kategoria uczniów. Uczniowie ci są obywatelami polskimi, posiadającymi jednocześnie prawo do nauki języka własnej narodowości czy grupy etnicznej. W porównaniu z innymi obszarami naszego kraju, w Warszawie takich uczniów nie jest wielu – 146 osób w 39 szkołach podstawowych i 11 gimnazjach. Liczba osób uczących się języka własnej narodowości rośnie, czego ostatnim przykładem jest rozpoczęcie nauki języka ukraińskiego. Szkoły, w których odbywa się edukacja mniejszości narodowych, są ciekawym poligonem oświatowym w zakresie dwujęzyczności i wielokulturowości, pełnią też rolę łączników w kontaktach z innymi krajami.

Romowie przynależą do poprzednio opisanego grupy, ale specyfika tej narodowości skłania do wydzielenia Romów jako osobnej grupy w kategoriach potrzeb edukacyjnych. Rządowy program na rzecz społeczności romskiej w jego edukacyjnej części realizowany jest również na terenie

szkół warszawskich. Adresowany jest do 259 uczniów (196 w szkołach podstawowych i 63 w gimnazjach). Zastosowane w programie rozwiązania, zwłaszcza udział asystentów romskich i nauczycieli wspomagających, okazały się skuteczne w procesie edukacji tej grupy. Mogą być one pomocne również w rozwiązywaniu problemów edukacji cudzoziemców. Trudności sprawia jednak duża mobilność Romów, często przekładająca się na kłopoty w realizacji obowiązku szkolnego. Mamy też w stolicy grupy romskie z innych państw (zwłaszcza bałkańskich), których dzieci nie podejmują nauki w szkole.

Studenci zagraniczni tworzą coraz liczniejszą i coraz bardziej widoczną grupę cudzoziemców w stolicy. Ich liczba, szacowana na 2,5 tys. osób, w liczbach bezwzględnych wydaje się wysoka, jednak stanowią oni mniej niż 1% wszystkich studentów w Warszawie. Wskaźnik ten jest wielokrotnie niższy niż w Berlinie, Pradze czy Budapeszcie. Nasza stolica nadal nie jest zbyt atrakcyjnym miejscem do studiowania dla młodych ludzi z innych państw. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej możemy w pełni korzystać z tzw. procesu bolońskiego, umożliwiającego studentom z państw członkowskich UE odbywanie części studiów w innym kraju. **Uatrakcyjnienie Warszawy jako miejsca do studiowania dla młodych ludzi z innych państw UE** jest istotnym wyzwaniem edukacyjnym dla władz warszawskich uczelni i władz miasta. Warszawa może stać się również ważnym ośrodkiem akademickim dla studentów ze wschodniej Europy oraz Azji. Napływ zagranicznych studentów to realne korzyści społeczne, ekonomiczne, polityczne i „wizerunkowe”. Niezbędne do tego są z jednej strony takie działania, jak otwieranie kolejnych kierunków studiów, na których można studiować w języku angielskim, z drugiej strony przedsięwzięcia na polu

zwiększenia bezpieczeństwa, infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej i kulturalnej. W tym celu uruchamiany jest m.in. kompleksowy program **Study in Warsaw**.

Wyżej wymienione grupy nie opisują całej rzeczywistości związanej z edukacją cudzoziemców, mniejszości narodowych czy migrantów, nie wyczerpują też wszystkich możliwości związanych z tą sferą. Przykładem jest edukacja dorosłych, rynek szkoleń biznesowych, uniwersytety trzeciego wieku i inne obszary edukacji, gdzie możemy uczyć się razem z innymi.

Podsumowując, możemy wskazać główne problemy związane z edukacją dzieci imigrantów w Warszawie:

- słaba znajomość języka polskiego, trudności z właściwym rozpoczęciem jego nauki;
- niedostateczne rozpoznanie potrzeb dzieci imigrantów;
- niedostateczne przygotowanie nauczycieli do pracy z dziećmi imigrantów;
- niedostateczne przygotowanie szkół do edukacji dzieci cudzoziemskich;
- słaba współpraca szkoły z rodzicami, częsty brak zainteresowania rodziców;
- brak nawyku uczenia się i systematycznego przygotowywania się do lekcji u części dzieci;
- niska frekwencja na zajęciach, przerywanie nauki, duża rotacja uczniów;
- nieuczestniczenie dzieci w zajęciach pozalekcyjnych i w dodatkowej ofercie szkół;
- słabe wyposażenie w podręczniki, książki, pomoce naukowe,
- problemy materialne, zaniedbanie materialne i emocjonalne części dzieci;
- odmienności kulturowe, np. dotyczące edukacji dziewcząt;

- trudności na egzaminach;
- izolowanie od grup rówieśniczych, przypadki dyskryminacji;
- braki w prawie oświatowym, utrudniające rozwój edukacji niektórych grup imigrantów.

W rozwiązaniu powyższych problemów ma pomóc program **„Warszawa różnorodna”**. Program ten koresponduje z wieloma innymi przedsięwzięciami, między innymi z programem **„Warszawa miastem nowoczesnej edukacji”**, który zakłada również przełamywanie barier w dostępie do edukacji dla grup defaworyzowanych. Ponadto pracę edukacyjną wspierać będzie program **„Społecznej rewitalizacji Warszawy”**.

Informacje o programie „Warszawa różnorodna”

Program powstał w 2007 r. Jest odpowiedzią na jedno z ważnych i rosnących wyzwań edukacyjnych stolicy, jakim jest edukacja dzieci i młodzieży obcokrajowców (uchodźców, imigrantów, dzieci pracowników migrujących i innych). [Partnerami programu, realizowanego przez Biuro Edukacji Urzędu m. st. Warszawy, są: Biuro Informacji Rady Europy, Uniwersytet Warszawski, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Stowarzyszenie Vox Humana. W trakcie prac lista instytucji i organizacji współpracujących będzie rozszerzana.]

Pierwszymi przedsięwzięciami w programie są:

- debata uczniowska „Warszawa różnorodna”, zorganizowana w Collegium Civitas 28 marca 2007 r. przez CEO, BI RE i BE. W czasie debaty w panelu uczniowskim wypowiedzieli się m.in. uczniowie pochodzący z Wietnamu, Czeczenii, Chin, Somalii, Kostaryki, Ukrainy;

- seminarium naukowo-dydaktyczne „Warszawa różnorodna. Edukacja obcokrajowców w Warszawie”, zorganizowane 8 maja 2007 r. przez BE, BI RE, UW i CEO. W czasie seminarium w panelu akademickim „Pedagogiczne konteksty integracji międzykulturowej” udział wzięli: prof. Tadeusz Pilch z zespołem (Instytut Profilaktyki i Resocjalizacji UW), dr Hanna Machińska (Biuro Informacji Rady Europy), dr Małgorzata Głowacka-Grajper (Instytut Socjologii UW); w panelu oświatowym „Szkolne uwarunkowania edukacji obcokrajowców” – Alicja Ziarnik (naczelnik Wydziału Szkół Podstawowych i Gimnazjów BE m.st. Warszawy), Joanna Jałosińska (wizytator Wydziału Szkół Podstawowych i Gimnazjów Kuratorium Oświaty w Warszawie), Jan Orłowski (dyrektor Zespołu Szkół, ul. Szegedyńska), Anna Kurowicka (pedagog szkolny, SP nr 139, ul. Syreny), Ewa Górecka-Król (nauczyciel, SP nr 255, ul. Kamionkowska), Jolanta Tyburcy (nauczyciel, SP nr 148, ul. Ożarowska), Alicja Pacewicz (zastępca dyrektora Centrum Edukacji Obywatelskiej), Irena Dzierzgowska (przedstawiciel zespołu szkół „Bednarska”). Moderatorem konferencji był Mirosław Sielatycki (Biuro Edukacji);
- konferencja metodyczna „Islam – trudne pytania, edukacyjne odpowiedzi”, zorganizowana 14 czerwca 2007 r. przez Vox Humana i BE (przy wsparciu finansowym Samorządu Województwa Mazowieckiego). Uczestnikami konferencji byli m.in.: prof. Janusz Danecki (Zakład Arabistyki UW), dr Agata Skowron-Nalbarczyk (Zakład Islamu UW), Agata Marek (stowarzyszenie Vox Humana), Agnieszka Kosowicz

(fundacja Polskie Forum Migracji), Krystyna Starczewska (dyrektor zespołu szkół „Bednarska”);

- cykl szkoleń nauczycieli i dyrektorów szkół „Przygotowanie szkół do edukacji obcokrajowców”, który będzie zorganizowany we wrześniu 2007 r.;
- szkolenia doradców metodycznych „Wspieranie szkół edukujących obcokrajowców”, które będą zorganizowane w październiku 2007 r.;
- przedsięwzięcia edukacyjne podejmowane przez warszawskie szkoły i placówki edukacji pozaszkolnej (Pałac Młodzieży, Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej), które będą podejmowane od początku roku szkolnego 2007/2008.

Kolejne elementy programu będą opracowywane w trakcie jego trwania.

Wybrane opracowania dotyczące edukacji uczniów cudzoziemskich i mniejszości narodowych w Warszawie:

- *Raport o wynikach badania dotyczącego organizacji i realizacji kształcenia dzieci i młodzieży należących do mniejszości narodowych i etnicznych w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, w województwie mazowieckim w roku 2005/2006*, Kuratorium Oświaty w Warszawie, Wydział Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego, Warszawa 2006.
- A. Jasiakiewicz, W. Klaus, *Raport z monitoringu realizacji obo-*

wiązku szkolnego przez małoletnich cudzoziemców przebywających w ośrodkach dla uchodźców, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa 2006.

- *Informacja dotycząca imigrantów w Warszawie i podejmowanych działań służb pomocy społecznej*, Biuro Polityki Społecznej, Warszawa 2006,
- A. Ziarnik, K. Kozak, *Informacja nt. edukacji dzieci uchodźców w Warszawie*, Biuro Edukacji, Warszawa 2007. ■

Autor jest zastępcą dyrektora Biura Edukacji m. st. Warszawy, w latach 1998-2006 dyrektorem Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli

Europass – zwiększy Twoje szanse na rynku pracy!

Europass – nowe narzędzie przydatne do efektywnej rekrutacji pracowników

Europass służy zapewnieniu obywatelom wszystkich państw UE równych szans w przedstawianiu kwalifikacji i doświadczenia zawodowego w sposób zrozumiały nie tylko w kraju ojczystym, ale w całej Europie.

Europass to zestaw dokumentów **umożliwiających lepsze prezentowanie kwalifikacji zawodowych i kompetencji na obszarze całej Europy.**

Europass może być wykorzystywany:

- do przygotowania kompletnego portfolio dokumentów związanych z karierą zawodową;
- w celu udokumentowania kwalifikacji zdobytych w różnej formie kształcenia (kształcenie formalne, szkolenia, staże i praktyki);
- do samooceny i prezentacji kompetencji językowych;
- przy poszukiwaniu pracy w kraju i za granicą;
- przy wyjeździe na staż lub praktykę zawodową;
- przy przekwalifikowywaniu się.

Są to następujące rodzaje dokumentów:

Europass – CV, Europass – Paszport Językowy, Europass – Mobilność, Europass – Suplement do Dyplomu i Europass – Suplement do Dyplomu Potwierdzający Kwalifikacje Zawodowe. Każdy z dokumentów Europass może funkcjonować oddzielnie.

- Jeśli chcesz się dowiedzieć, jak napisać CV tak, by było zrozumiałe i czytelne w krajach europejskich – wejdź na stronę www.europass.org.pl
- Jak ocenić swoje umiejętności językowe, tak by były porównywalne z innymi? wejdź na stronę: www.europass.org.pl
- Dla pracodawcy ważne są twoje kompetencje: pomoże ci je przedstawić w sposób klarowny i porównywalny z innymi

dokument: Europass – Suplement do Dyplomu dostępny na stronie: www.europass.org.pl

Co to jest Krajowe Centrum Europass?

Sprawami związanymi z dokumentami Europass w Polsce zajmuje się Krajowe Centrum Europass (w Polsce tę funkcję pełni Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr Fundacji „Fundusz Współpracy”). To właśnie tam należy zwracać się po pomoc w kwestiach związanych z dokumentami.

Zadania Krajowego Centrum Europass:

- promowanie idei Europass;
- informowanie zainteresowanych o możliwościach, jakie dają dokumenty Europass;
- współpraca z innymi organizacjami w celu ułatwienia zainteresowanym zdobycia dokumentów;
- dystrybucja dokumentu Europass – Mobilność;
- stworzenie sprawnego centrum informacji o Europass.

„Zachęcamy wszystkie osoby wchodzące na rynek pracy i pozostające na nim do skompletowania Europassu. Będzie to wysiłek, który zaowocuje ułatwionym kontaktem z potencjalnym pracodawcą, szkołą czy miejscem stażu. A co za tym idzie, zwiększeniem szans na zdobycie lepszej pracy” – pracownicy Krajowego Centrum Europass.

Kontakt:

Krajowe Centrum Europass

Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr, Fundusz Współpracy
ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa
tel.: (22) 450 99 64, (22) 450 98 57, faks: (22) 625 28 05
e-mail: europass@cofund.org.pl

Opracowano na podstawie materiałów źródłowych zamieszczonych na stronie www.europass.org.pl